

Sygn. akt VII U 171/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2018 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant starszy sekretarz Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 września 2018 r. w Warszawie

sprawy W. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w Ł.

o zwrot nienależnie opłaconych składek

na skutek odwołania W. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z dnia 13 sierpnia 2012 r., nr 05 (znak sprawy: (...))

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Dnia 31 sierpnia 2012 roku **W. R.** odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z 13 sierpnia 2012 roku odmawiającej zwrotu bezpośrednio ubezpieczonemu nienależnie opłaconych składek za okres 02/2000 roku do 12/2001 roku.

W uzasadnieniu odwołania W. R. wskazał, że w trakcie przygotowywania dokumentów do wniosku o świadczenie emerytalne został poinformowany przez pracownika ZUS, że w okresie od 02/2000 roku do 12/2011 roku były wpłacane na jego konto dwie składki na ubezpieczenie społeczne. Z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w W. oraz jako współwłaściciela w spółce cywilnej PPHU (...) - 3 Ł.. W związku z powyższym odwołujący wystąpił o zwrot nienależnie opłaconych składek. W ocenie odwołującego organ rentowy niezasadnie odmówił mu zwrotu składek, bowiem z chwilą wystąpienia ze spółki 31 grudnia 2001 roku nie go nie łączyło z byłymi współnikami. Ponadto fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez współników nie ma żadnego znaczenia w sprawie bowiem PPHU (...) - 3 ma nowych współwłaścicieli oraz działa w innym miejscu (odwołanie, k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z 18 września 2012 roku **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł.** wniósł o oddalenie odwołania.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy powoła się na treść przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując, że zwrot nienależnie opłaconych składek może wystąpić wyłącznie na wniosek płatnika składek, którym jest spółka cywilna PPHU (...) - 3 (odpowiedź na odwołanie, k. 3 a.s.).

Wyrokiem z 26 marca 2015 roku Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 13 sierpnia 2012 roku, znak: (...), w ten sposób, że nakazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. zwrot

W. R. nienależnie pobranych składek za okres od lutego 2000 roku do grudnia 2001 roku z tytułu opłat na FUS w kwocie 9.649,94 zł i z tytułu opłat na FP kwoty 680,38 zł (wyrok z 26 marca 2015 roku, k. 138 a.s.).

Apelację od ww. wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając go w całości. Organ rentowy zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie przepisów postępowania oraz prawa materialnego (apelacja, k. 149 a.s.).

Wyrokiem z 20 stycznia 2017 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił zaskarżony wyrok z 26 marca 2015 roku i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy nie ustalił czy faktycznie odwołujący będący współnikiem spółki cywilnej i posiadający z tej racji status ubezpieczonego pozostawał w równoległym zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę i w jakim wymiarze, czy doszło do zbiegów tytułów ubezpieczenia. Sąd winien był zażądać informacji zarówno od ubezpieczonego, jaki i od organu rentowego, albo zażądać akt emerytalnych odwołującego, na podstawie których możliwe było ustalenie faktu równoległego zatrudnienia i jego wymiaru. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w pierwszej kolejności po zapoznaniu się z dokumentacją składkową spółki cywilnej czy faktycznie doszło do nadpłaty składek i w jakiej wysokości. W przypadku ustalenia, że taka nadpłata wystąpiła konieczne jest ustalenie czy w świetle przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych zwrot nadpłaty jest możliwy. Sąd Apelacyjny zaznaczył bowiem, że nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia lub opłacenia składek w przypadku braku zawiadomienia. Zatem jeśli zaistniała nadpłata składek i przyjmując, że płatnikiem tych składek był ostatecznie sam odwołujący rzeczą Sądu Okręgowego ma być przeanalizowania obowiązywania przepisów o przedawnieniu zwrot składek zawartych w art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i ustalenie czy i w jakim zakresie składki podlegają zwrotowi na rzecz ubezpieczonego płatnika (wyrok z 20 stycznia 2017 roku wraz z uzasadnieniem, k. 210 – 227 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. R. w okresie od 16 lutego 2000 roku do 30 lipca 2011 roku był zatrudniony w (...) sp. z o.o. na stanowisku głównego technologa (od 16 lutego 2000 roku do 30 czerwca 2010 roku) oraz zastępcy dyrektora ds. rozwoju (od 1 lipca 2010 roku do 30 lipca 2011 roku). W okresie od 16 lutego 2000 roku do 31 stycznia 2002 roku wykonywał pracę w wymiarze ½ etatu natomiast od 1 lutego 2002 roku do końca zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. 1 czerwca 2012 roku przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. została przejęte przez (...) Sp. z o.o. i wykreślone z KRS. (...) Sp. z o.o. jako nowy pracodawca przejęła wszelkie uprawnienia i obowiązki starego pracodawcy. Z tytułu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w 2000 roku uzyskał przychód w wysokości 26.548,83 zł, a w roku 2001 – 37.053,18 zł (świadczenie pracy z 30 lipca 2011 roku, k. 53 akt emerytalnych, wyjaśnienia dot. okresów zatrudnienia, k. 54 akt emerytalnych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, k. 49 akt emerytalnych).

W. R. od 1992 roku do 31 grudnia 2001 roku prowadził działalność gospodarczą, którą wykonywał jako współnik spółki cywilnej PPHU Q3. Wspólnikami PPHU Q3 s.c. byli również R. D. oraz A. D.. PPHU Q3 spółka cywilna posiada numer identyfikacji podatkowej (NIP) (...), a W. R. posiadał indywidualny NIP (...). Pozostali współnicy spółki też posiadali swoje indywidualne NIP-y. Mimo posiadania indywidualnego numer NIP w okresie od 31 grudnia 1998 roku do 31 grudnia 2001 roku ubezpieczony (podobnie jak pozostali współnicy) był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych przez PPHU (...) -3 s.c. pod jej numerem NIP (...) z kodem tytułu ubezpieczenia 0510 - osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych niemająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Tym samym składki za lata 2000/2001 były odprowadzane nie na jego indywidualne konto, tylko na konto samej spółki, która była płatnikiem składek. Pod numerem NIP spółki poza współnikami byli zgłoszeni również pracownicy spółki. Zatem wszelkie wpłaty składek były zatem ewidencjonowane zbiorczo na jednym koncie spółki. Ubezpieczony był świadomy odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne z dwóch tytułów od 16 lutego 2000 roku do 30 lipca 2011 rok. Chciał być zgłoszony do ubezpieczeń społecznych zarówno z tytułu umowy o pracę zawartej z (...) Sp. z o.o. jak i z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jako współnik spółki cywilnej PPHU (...) -3, ponieważ liczył, że będzie to miało wpływ na wysokość otrzymywanego w przyszłości świadczenia emerytalnego. Ubezpieczony samodzielnie odprowadzał składki

na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej PPHU (...)–3 w roku 2000 kwota podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe wyniosła dla ubezpieczonego 13.270,81 zł, a za rok 2001 wyniosła 14.499,25 zł. W. R. był współnikiem PPHU (...)–3 do 31 grudnia 2001 roku (poświadczenie dla celów świadczeń emerytalno-rentowych, k. 118 akt emerytalnych, umowa o wystąpieniu i jego warunkach ze spółki cywilnej, k. 246 – 248 a.s.).

W. R. ma przyznaną emeryturę od 1 sierpnia 2011 roku. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych okresu od 1 stycznia 2000 roku do 31 grudnia 2009 roku. Do wyliczenia emerytury przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 228,38% oraz staż pracy wynoszący 41 lat i 6 miesięcy okresów składkowych i 5 lat nieskładkowych. W okresie od 1 stycznia 1999 roku do 31 grudnia 2001 roku przyjęto okresy zatrudnienia w:

- PPHU (...)–3 NIP (...) wynagrodzenie za 1999 rok – 10.812,22 zł, za 2000 rok -13.270,81 zł, za rok 2001 – 14.499,21zł;
- (...) sp. z o.o. NIP (...) za okres od 16 lutego 2000 roku do 31 maja 2010 roku podstawa wymiaru składek za 2000 roku – 26.548,83 zł, za 2001 roku – 37.053,18 zł

W okresach zbiegu tytułów ubezpieczenia tj. od 16 lutego 2000 roku do 31 grudnia 2001 roku do wyliczenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął łącznie za 2000 roku kwotę 39.819,64 zł (13.270,81 zł + 26.548,83 zł), za 2001 rok kwotę 51.552,42 zł (14.499,21zł + 37.053,18 zł). Tym samym mimo ewidencjonowania wpłat składek na ubezpieczenie społeczne za współników zbiorczo na koncie spółki, składki z kodem tytułu ubezpieczenia 0510 odprowadzane za W. R. zostały uwzględnione przy wyliczaniu jego emerytury, razem ze składkami odprowadzanymi przez (...) Sp. z o.o. w okresie od 16 lutego 2000 roku do 31 grudnia 2001 roku (decyzja z 28 lutego 2012 roku, znak E (...), k. 130 akt emerytalnych, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, k. 126 akt emerytalnych).

Ubezpieczony złożył do organu rentowego wniosek o zwrot nadpłaty składek, powstałej w czasie jego zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. oraz okresu bycia współwłaścicielem spółki cywilnej PPHU (...)–3. Decyzją nr (...) z 13 sierpnia 2012 roku organ rentowy odmówił W. R. zwrotu nienależnie opłaconych składek za okres od lutego 2000 roku do grudnia 2001 roku. Od decyzji z 13 sierpnia 2012 roku ubezpieczony wniósł odwołanie inicjując niniejsze postępowania sądowe (wniosek z 18 czerwca 2012 roku, k. 2 a.r., decyzja z 13 sierpnia 2012 roku, k. 7 akt rentowych, odwołanie, k. 2 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dołączonych do akt sprawy dowodów z dokumentów prywatnych przedstawionych przez ubezpieczonego w toku postępowania przed organem rentowym oraz w oparciu o dokumenty ZUS, znajdujące się w aktach rentowych, które korzystały z domniemania prawdziwości wynikającego z art. 244 i nast. k.p.c. Poza tym nie były kwestionowane przez strony i nie budziły zastrzeżeń, stąd Sąd ocenił je jako w pełni wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie W. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 13 sierpnia 2012 roku, nr 5, jest niezasadne i jako takie nie mogło zostać uwzględnienie.

W toku niniejszego postępowania istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy W. R. należy się zwrot nienależnie (jego zdaniem) opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenia przez niego działalności gospodarczej jako współnika spółki cywilnej PPHU (...)–3 w okresie od 16 lutego 2000 roku do 31 grudnia 2001 roku.

Odwołujący w toku postępowania stał na stanowisku, że doszło do nadpłaty składek na ubezpieczenia społeczne, ponieważ w ww. okresie był on zatrudniony w oparciu o umowę o pracę w (...) Sp. z o.o., a zatem nie było konieczności ich odprowadzania z innego tytułu, jakim było prowadzenie działalności gospodarczej. Jednocześnie ubezpieczony w swoich wyjaśnieniach sam przyznał, że jako (...) spółki PPHU (...)–3 świadomie decydował się na odprowadzanie składki z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, bowiem chciał uzyskać wyższe świadczenie emerytalne. Za

bezsporne należało uznać, że za W. R. odprowadzane były składki na ubezpieczenia społeczne zarówno z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jak i umowy o pracę

W toku niniejszego postępowania należało ustalić czy w niniejszej sprawie doszło w istocie do nienależnego opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenie przez W. R. działalności gospodarczej w okresie od 16 lutego 2000 roku do 31 grudnia 2001 roku.

Na wstępie Sąd zbadał czy ubezpieczony był zobowiązany do odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej skoro w spornym okresie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę. W myśl art. 6 ust. 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 t.j., dalej: ustawa systemowa) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. W myśl art. 9 ust. 1 ustawy systemowej osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 10, 20 i 21, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a. Ubezpieczeni wymienieni w art. 9 ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a, podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Wykładnia systemowa, funkcjonalna i celowościowa art. 9 ust. 1a ustawy systemowej (ze szczególnym uwzględnieniem reguł słuszności, in dubio pro tributario, konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawnego) prowadzi do wniosku, że pojęcie "podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe" użyte w art. 9 ust. 1a ww. ustawy należy rozumieć jako wynagrodzenie za pracę wynikające z treści stosunku pracy, a nie - jako przychód zdefiniowany w art. 4 pkt 9 ww. ustawy. Jeżeli zatem pracownik podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie ważnego stosunku pracy (art. 9 ust. 1 ww. ustawy), którego elementem jest wynagrodzenie w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres jednego miesiąca i praca ta jest wykonywana, co nakłada na pracodawcę obowiązek wypłaty za nią uzgodnionego wynagrodzenia, to należy uznać, że pracownik ten nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów na podstawie art. 9 ust. 1a ww. ustawy w sytuacji, gdy nie dochodzi do wypłaty należnego mu wynagrodzenia za pracę za dany okres, co jest równoznaczne z brakiem przychodu ze stosunku pracy w tym okresie w rozumieniu art. 4 pkt 9 ww. ustawy, mającego znaczenie dla określenia podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy.

Konkludując, przedsiębiorca w sytuacji zatrudnienia w oparciu o umowę o pracę podlega składkom społecznym ze stosunku pracy (obowiązkowy tytuł ubezpieczenia) pod warunkiem, że jego wynagrodzenie nie jest niższe od minimalnego wynagrodzenia. Jeżeli zatem z tytułu umowy o pracę przedsiębiorca osiągał miesięcznie oskładkowane wynagrodzenie równe lub wyższe niż minimalne w danym roku to z tytułu prowadzonej działalności nie trzeba będzie opłacać żadnych obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Jednak zgodnie z wyżej cytowanymi przepisami nie jest zabronione by osoba prowadząca działalność gospodarczą przystąpiła do ubezpieczeń społecznych na zasadzie dobrowolności. Należy podkreślić, że przepisy ustawy systemowej w tym zakresie co do istoty się nie zmieniały w związku z czym dobrowolność zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych w spornym okresie również obowiązywała.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 1999 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników (Dz.U. z 1999 r, nr 91 poz. 1037), najniższe wynagrodzenie za pracę, przysługujące pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, obliczone na podstawie przysługujących im stawek wynagrodzeń zasadniczych i innych składników wynagrodzenia od 1 listopada 1999 roku wynosiło 670 zł. W oparciu o kolejne rozporządzenia (...) zmieniające ww. rozporządzenie ustalono, że od 1 marca 2000 roku najniższe wynagrodzenie wyniosło 700 zł (Dz.U. z 2000 r. nr 13, poz. 174), a od 1 stycznia 2001 roku wyniosło 760 zł (Dz.U. z 2000 r., nr 121, poz. 1308)

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy uznać należało, że odwołujący w 2000 roku z tytułu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. osiągnął wyższe, niż minimalne wynagrodzenie. W 2000 roku odwołujący z tytułu umowy o pracę osiągnął przychód w wysokości 26.548,83 zł, natomiast minimalne wynagrodzenie za ten rok wynosiło 8.340 zł (2 x 670 zł + 10 x 700 zł). Podobnie kwestia ta ukształtowała się w przypadku wynagrodzenia za rok 2001. W 2001 roku odwołujący uzyskał przychód z tytułu zatrudnienia 37.053,18 zł, natomiast minimalne wynagrodzenie za ten rok wynosiło 9.120,00 zł (12 x 760 zł). W związku z powyższym przyjąć należało, że na odwołującym nie ciążył obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności, bowiem wynagrodzenie otrzymywane przez niego z tytułu umowy o pracę przekraczało minimalne wynagrodzenie ustalone przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na rok 2000 i 2001. Tym samym odwołujący odprowadzał składki z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej całkowicie dobrowolnie.

Składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne również są należnościami publicznoprawnymi (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 czerwca 2008 r., III AUa 87/2008). Spółka cywilna posiada odrębny numer NIP oraz REGON, a wspólnicy spółki własne numery NIP i REGON. Składki za pracowników są opłacane przez spółkę cywilną i to właśnie NIP tej spółki widnieje na deklaracji składanych do ZUS, a nie NIP wspólników. Natomiast wspólnicy, jako osoby prowadzące działalność gospodarczą opłacają za siebie składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i FP i wtedy, jako płatnik składek widnieje indywidualnie każdy ze wspólników i ich NIP, a nie spółki cywilnej.

Ponadto kwestia odpowiedzialności wspólnika za składki na ubezpieczenie społeczne wynika z art. 31 ustawy systemowej w związku z art. 115 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 z późn. zm.), który stanowi, że wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komplementariusz spółki komandytowej albo komandytowo-akcyjnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki. Brzmienie przepisu również dowodzi, że spółka cywilna jest traktowana, jako odrębny podmiot (płatnik) od jej wspólników.

Dodatkowo należy zauważyć, że ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.) przewiduje możliwość zawieszenia działalności wspólnika w jednej ze spółek cywilnych w art. 14a ust. 2a, który stanowi, że przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą, jako wspólnik w więcej niż jednej spółce cywilnej może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej w jednej lub kilku takich spółkach". Wyraźnie więc rozróżnia działalność spółki od działalności wspólnika. Skoro więc osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą i wspólnikiem spółki cywilnej może zawiesić działalność w spółce cywilnej bez zawieszania działalności gospodarczej i uczestnictwa w innych spółkach tzn. że występuje odrębność wspólnika od spółki cywilnej.

Zgodnie z art. 24 ust. 6a ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585) nienależnie opłacone składki podlegają zaliczeniu przez ZUS z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w razie ich braku - na poczet przyszłych składek, chyba że płatnik składek złoży wniosek o ich zwrot. Wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek płatnik składek może złożyć po stwierdzeniu, że składki zostały nienależnie opłacone, jednak nie później niż w ciągu 7 dni od otrzymania zawiadomienia od ZUS o kwocie nienależnie opłaconych składek, które mogą być zwrócone (art. 24 ust. 6c w związku z ust. 6b). Z kolei art. 24 ust. 6f stanowi, że w przypadku braku płatnika składek lub jego następcy prawnego ZUS zawiadamia ubezpieczonego

o kwocie nienależnie opłaconych składek w części sfinansowanej przez ubezpieczonego i na jego wniosek zwraca nienależnie opłacone składki.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej przez ubezpieczonego nie były odprowadzane na jego indywidualne konto, tylko na konto spółki, na którym ewidencjonowane były również składki wpłacone za pozostałych wspólników oraz pracowników spółki. Skoro odwołujący posiadał swój indywidualny NIP oraz konto w ZUS to na nie winny być wpłacane składki na ubezpieczenie społeczne. Zdaniem Sądu uznać to należało za pomyłkę, która nie miała jednak ostatecznie negatywnych konsekwencji dla ubezpieczonego, bowiem składki zostały opłacone z kodem tytułu ubezpieczenia 0510, który identyfikuje status prawny osoby za którą były opłacane tj. wspólnika. Jak podkreślał organ rentowy, mimo, że wpłaty (...) spółki PPHU (...) -3 były dokonywane wyłącznie na konto spółki to w pierwszych latach obowiązywania ustawy systemowej dopuszczano w praktyce rozliczanie wspólników spółek cywilnych pod numerem NIP spółki – i to miało miejsce również w przypadku odwołującego. W konsekwencji organ rentowy wyliczając emeryturę dla odwołującego przyjął wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych od 1 stycznia 2000 roku do 31 grudnia 2009 roku przy uwzględnieniu przychodu uzyskiwanego z tytułu stosunku pracy oraz przychodu osiąganego jako wspólnika spółki cywilnej PPHU (...) -3 w latach 2000/2001.

Ustalając zatem czy na koncie odwołującego rzeczywiście doszło do nadpłacenia składek Sąd zważył, że zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy systemowej roczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób, o których mowa w art. 6 i 7, w danym roku kalendarzowym nie może być wyższa od kwoty odpowiadającej trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok kalendarzowy, określonego w ustawie budżetowej, ustawie o przewidywanym budżetowym lub ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone – z zastrzeżeniem ust. 2 i 9. W myśl art. 19 ust 10 ustawy systemowej Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" do końca poprzedniego roku kalendarzowego, w drodze obwieszczenia, kwotę ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składki, o której mowa w ust. 1, oraz przyjętą do jej ustalenia kwotę prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia. Jak wynika z obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 grudnia 1999 roku (M.P.1999.41.640) w sprawie kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku 2000, kwota ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku 2000 wynosiła 54.780 zł. Natomiast zgodnie z obwieszczeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2000 roku w sprawie kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (M.P.1999.41.640) w roku 2001, kwota rocznego ograniczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku 2001 wynosi 62.940 zł.

Na marginesie jedynie wskazać należało, że nawet jeżeli istniałyby podstawy do stwierdzenia na koncie odwołującego istniejącej nadpłaty to roszczenie odwołującego o zwrot nienależnie opłaconych składek uległo przedawnieniu.

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 7 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie zwrotu od Zakładu nienależnie opłaconych składek nie można dochodzić, jeżeli od daty ich opłacenia upłynęło 5 lat. Uznać należało zatem, że wszystkie należności z tytułu nienależnie opłaconych składek, jakich zwrotu domagał się odwołujący uległy przedawnieniu na mocy art. 24 ust. 7 ustawy systemowej w pierwotnym brzmieniu przewidującym 5-letni termin przedawnienia. Składki dotyczyły lat 2000-2001, a zatem wydłużenie terminu przedawnienia do lat 10 przez ustawodawcę w roku 2008 nie objęło spornych składek. Zgodnie bowiem z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2008 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. nr 67 poz. 411), przepis art. 24 ust. 7 ustawy, o której mowa w art. 3, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się także do składek nienależnie opłaconych w okresie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli dochodzenie ich zwrotu nie uległo jeszcze przedawnieniu na podstawie dotychczasowych przepisów. W przypadku odwołującego nie znalazłby również zastosowania przepis art. 24 ust. 6g ustawy systemowej. Tę regulację wprowadzoną do ustawy w 2011 roku, zgodnie z przepisem przejściowym (art. 5 ust. 3 ustawy zmieniającej) można

było stosować tylko do należności nieprzedawnionych. Tymczasem na dzień wejścia w życie ustawy zmieniającej (20 lipca 2011 roku) należności z tytułu spornych składek uległy przedawnieniu po upływie 5 lat od ich opłacenia.

Z uwagi na przedstawione okoliczności decyzja organu rentowego odpowiada prawu. Na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił więc odwołanie jako bezzasadne.

SSO Renata Gąsior

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem wraz z pouczeniem przesłać odwołującemu się.